

PRESBITER

A 20. század legnagyobb veszélye az atombomba, a 21. századé az irgalmatlan, szívtelen ember.

A. Schweitzer

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

XIII. évfolyam 1. szám

BUDAPEST

2004. január-február

bágyi Török János
(5. oldal)

Csíha Kálmán
új könyvéről
(14. oldal)

Hálával emlékezünk
dr. Dobos Károlyra
(15. oldal)

Ne nyugodj bele!

Ha azt látod, hogy lelki életed örömhíányos, kiüresedett, fogytán hited és hálád is veled, ne nyugodj bele!

Ha azt látod, hogy gyülekezeted tagjaiban is hűl a szeretet, nagy része fásult, közönnnyel tele, ne nyugodj bele!

Ha azt látod, hogy egyházadban is akad kór, s némely tanítás hamis, hogy alig látszik Krisztus élete, ne nyugodj bele!

Ha azt látod, hogy fáj e nép, e föld, hogy magad sem vagy senkinél különb, s nincs újulás itt, bárhogy kellene, ne nyugodj bele!

Mert könyörögni, sírni is lehet itt! Maga a Lélek is eszedezik, s minden megbánt bűn semmivé lehet, ha az Úr veled!

Füle Lajos

Kezedben van a sorsom

Olvasandó: Zsolt 31,6

Polcz Alaine *Meghalok én is?* című könyve megrendítő, szívfacsaró olvasmány. A szerző három évtizeden át pszichológusként dolgozott egy gyermekklinikanak a leukémia és gyermektumor központjában. Tanúja volt annak, hogy több száz halálosan beteg gyermek valamilyen formában szembesül a halál tényével. Egy alkalommal egy orvosnőtől – akit mesterének tartott – megkérdezte: mit lehet tenni egy haldokló gyermekkel? Mire ő így válaszolt: „Ülni mellette, és fogni a kezét.”

Valóban sok biztatást, erőt, együttérzést fejez ki az, ha valaki szeretettel megfogja egy szenvedő ember kezét. Egy haldokló kezét. Hányan halnak meg úgy, hogy senki sincs mellettük, aki megfogná a kezüket. A kereszten szenvedő, haldokló Jézus kezét senki se fogta. Az ő kezét odaszegezték a keresztfához. Ellenfelei gúnyolták, tanítványai tehetetlenül nézték szenvedését. Ekkor Jézus, hangos szóval így imádkozott: „Atyám, a Te kezeidbe teszem le az én lelkemet” (Luk 23,46). A 31. zsoltár szavait idézte: „Kezedre bízom lelkemet, Te váltasz meg engemet, ó, Uram, hűséges Isten.”

A zsoltárfő tömören ezt mondja magáról: „Bajban vagyok!” (10. v). Hogy mi a baja, azt csak elsőhajtott szavaiból, félmondatokból sejtethetjük: üldözik őt, csapdába akarják ejteni, megrokkant az ereje, magára maradt, rossz híreket terjesztenek róla. Ijedtében már az is megfordult a fejében, hogy Isten is elhagyta őt. E sok bizonytalanság közben egyetlen biztos pontja van az életének: Uram, kezedben van a sorsom. El tudjuk-e mondani ezt mi is? Hányszor gondoljuk azt elbizakodva, hogy kezünkben van a sorsunk?

Fiatalok vagyunk, egészségesek, gondtalanok. Ki-ki a maga szerencséjének kovácsa. Máskor meg tele vagyunk panasszal: úgy érezzük, hogy játékszerek vagyunk a kiszámíthatatlan sors kezében. Nem az következik be, amit elgondoltunk. Értelmetlenül sodródunk a világban.

Nagy biztonságot jelent az, ha tudjuk: annak az Istennek a kezében van az életünk, aki mindenkinek Ura és Teremtője. Aki bűneinkből megváltott, aki eleve elrendelt, hogy szolgálatába álljunk. Az Ő kezéből senki és semmi ki nem ragadhat minket. Ennek nem az a garanciája, hogy mi fogjuk Isten kezét, hanem az, hogy Ő fogja a mi kezünket.

„Magamban nem,
Erőmben nem,
Imámban sem,
De Benne bízom teljesen.

Itt a kezem,
Fogd a kezem,
Árva kezem,
Gyenge kezem,
Tudom, hogy így megérkezem.”
(Türmezei Erzsébet)

A hit ajándéka az, hogy mindent Isten kezéből fogadhatunk el, és mindent az Ő kezébe tehetünk le: az életünket, szeretteinket, javainkat, feladatainkat.

Legyen naponkénti imádságunk Balassi Bálint szép könyörgése:

„Kegyelmes Isten, kinek kezében életemet adtam,

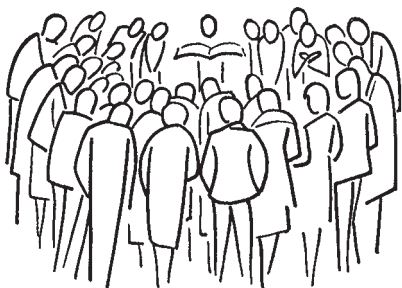
Viseld gondomat, vezérlj utamat, mert csak Rád maradtam” (261. dics.)

Molnár Miklós

Az Ige körül

A hordozók

Lukács 5,17-26

Jézushoz egy járóképtelen bénát visznek gyógyítani. Voltak, akik vállalták a béna hordozását. A hordozók a beteget hitben hordozták és nem pénzért megvásárolt, előre meghatározott feladatot ellátó hordárok voltak. „Ő pedig látva hitüket (a hordozók hitét) így szólt...” (20). Ismerkedjünk meg a hordozók néhány jellemző tulajdonságával.

1. A hordozók nem hagyták magukra betegüket, tudták, hogy a bénának rájuk van szüksége. Tudták, hogy a beteget Jézushoz kell vinni, mert csak Ő gyógyíthatja meg. Nem hagyták el félúton, hogy innen majd vigye más. Olykor magunk is hordozunk imádságunkban betegeket. Gyakran elfeledkezünk róluk. Úgy teszünk, mint aki az út szélén elhagyja betegét. Ha eszünkbe jut, ismét imádkozunk érte, de nem hordozzuk kitartóan a célig.

2. A hordozók, fentről kapott megbízatásuknak megfelelően a beteget – az akadályokat leküzdve – Jézusig juttatták el. Nem tették le az udvaron, vagy a bejárat ajtó közelébe, hogy innen is lehet hallgatni Urunk tanítását. Talán elég lesz neki, ha hallhatja, hiszen egészségi állapota miatt, máshol erre is képtelen volt. A hordozók a Jézussal való személyes találkozást tartották szükségesnek. Ez azonban a Jézust körülvevő hallgatók miatt kérdéssé vált. A hordozók a házba, a nagy számú hallgatóság miatt, az ajtón át nem tudtak bemenni.

3. A hordozók minden akadályt leküzdve juttatták Jézushoz a bénát. Az akadályok gyakran meghiúsítják a hordozók jó szándékát. De aki mindvégig kitart, annak elszántságát jutalom kíséri. Az elszántságot a Lélek ötlettel jutalmazta, és a megoldásig vezette.

Az akadályok előtti megtorpanás az elszántságnak, vagy a hitnek a hiányát jelzi. Mindenre van erőm a Krisztus Jézusban! A hordár a földi megbízás szerint tesz eleget feladatának. Azt teszi, amit mondanak neki. A hordozó fentről kapja megbízatását, a megoldások felismerését, és a vég-

rehajtáshoz szükséges erőt. Megbízója egyengeti a hordozók útját.

Érdemes felfigyelni, hogy kik akadályozták a bénának Jézushoz juttatását: Urunkat körülvevő farizeusok, írástudók és a környékből összeverődött hallgatók, akik miatt nem lehetett az ajtón át a házba jutni.

Nézzük meg a hordozók szolgálatát akadályozó, de Jézust hallgatók táborát. A hallgatók a tanítást agyonhallgatták. Hallgatták, de az elhangzottakból egy szó nem marad meg bennük, és Igeként nem járta át őket. Ezzel a passzív hallgatásukkal váltak az Ige tovább élésének az akadályozójává. Olyan jégtömböt alkottak magukban és maguk körül, amelynek a fagya mindent megdermeszt, ugyanakkor áthatolhatatlanná, mindenre érzéketlenné vált. A hallgató lehet épülve hallgató. Megszólítja az Ige. Hozzáteszi, amit magából kiváltott és továbbadja másoknak, gazdagodásukra. Megosztja, épülést biztosítva mások részére. A hallgatókhoz eljutott a tanítás, de ahelyett, hogy befogadták volna, az elhangzottak felett okoskodtak. Kicsoda bocsáthatja meg a bűnt? Mindezt azért tették, hogy ne kelljen a megszólító kijelentést befogadni. Okoskodásukkal, a rájuk is érvényes kegyelemből magukat zárták ki.

A hordozók hite azonban a gyógyításhoz vezetett. Hatalmas a hordozók felelőssége, minthogy hitükön múlik a beteg gyógyulása! Urunk csak a hit jelenlétében gyógyított. Hit nélkül nem gyógyított. A történetben leírt gyógyítás a hordozók hitére támaszkodott. Meggyógyította ugyan a bénát, de nem úgy, ahogy azt várták. Az én utam nem a ti utatok. Az én gondolatom nem a ti gondolataitok. Eddigi gyógyításai során Urunk csak a beteg testet gyógyította meg. A béna esetében a test és a lélek együttes gyógyítása következett be. Ehhez azonban a hit jelenlétére volt szükség. Az utcán eléje letett betegek esetében a gyógyítási igény csak a testre irányult. A béna esetében Urunknak a test és a lélek

megígért messiási gyógyítását ismerhetjük meg. Van hatalmam a bűnök bocsánatára!

Jézustól a bénát hordozók azt kérték, amit fontosnak tartottak: gyógyítsa meg a beteget. Jézus azt adta, amire a betegnek és rajta keresztül az ott-tartózkodóknak szükségük volt: a bűnbocsánatot. Minthogy a hordozók a bénát Jézushoz vitték, ezért nála találhattak bűnbocsánatot és testi gyógyulást is.

A történet nemcsak azt példázza, hogy az Úrtól nem tudunk helyesen kérni. *Mi azt kérjük, amit fontosnak tartunk. Az Úr azt adja, amire szükségünk van.* De azt is, hogy helytelen a mi értékrendünk. Nagyobb értékűnek tekintjük a testi gyógyulást, mint a teljes gyógyulást, vagy a bűnbocsánatot. Pedig a legnagyobb ajándék, amit életünk során megnyerhetünk: a bűneinknek a bocsánata. Ez még akkor is a legértékesebb, ha azt nem követi a testi gyógyulás.

Kérjük a Lelket, hogy mentsen meg bennünket a kéréseinknek a magunk fontos-sága szerinti feltárásától, és ahhoz ragaszkodó elképzeléseinktől. Hagyatkozzunk Rá, mert Ő tudja, mi az, amire nekünk szükségünk van.

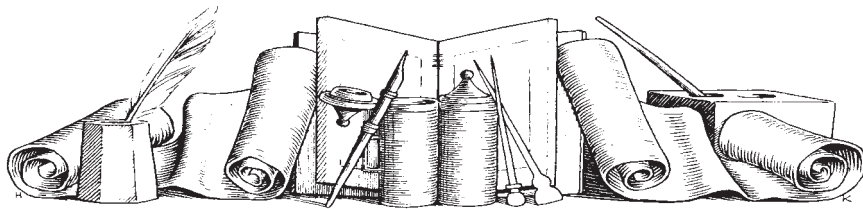
Dr. Cseh Lajos

Fájt már neked a bűn?

*Fájt már neked a bűn?
Jobban, mint a fogad,
gyomrod vagy derekad?
S akadt már orvosod?*

*Vagy átmenetileg
segített rajta csak
pár ismert háziszser:
önigazság tapaszt,
felejtés pirula,
hazugság cseppjei?
De meddig? S mit csinálsz,
ha egyszer újra fáj,
s jobban, mint valaha?
Mert krónikus a baj,
és fájni fog a bűn,
jobban, mint a fogad,
gyomrod vagy derekad.*

Füle Lajos

Keletkezéstörténet

Pál efézusiakhoz írott levele

Az apostol leveleinek bevezető részei baráti megszólításokat, személyes üzeneteket tartalmaznak. Minthogy az apostol mintegy három éven át munkálkodott Efezusban, ezek a személyes jellegek még inkább indokoltak lennének, de a levél ilyet nem tartalmaz. A legrégebbi kéziratokban az „Efezusban lévőeknek” kifejezés sem található. Ezek miatt él az a feltételezés, hogy a levél a kisázsiai gyülekezeteknek szóló körlevél, amelyből az efézusi gyülekezet a sajátját megőrizte, és idővel úgy tekintették, mintha Pál csak az efézusi gyülekezetnek írta volna.

A levél Krisztus és egyháza dicsőségének feltárásával minden hívőt a mennyei hivatásának megfelelő élet élésére, az Úr magasztalására és imádsására hív fel. A levél 1,3-2,10 része egy hatalmas magasztaló diadalének. Minden áldás forrása az Atya Isten, aki kiválaszt minket és fiaivá fogad, megajándékoz áldásával, az Úr Jézus Krisztusban. A szakasz végig, érezhetően szól a Szentlélek Istenről. A hosszú mondatok, a magasztos hangvétel, a levélnek a gyülekezet előtti felolvasás igényére utal. Az apostol olvasói lelki szemeinek a megvilágosodásáért, Isten hatalmának a megismeréséért imádkozik.

Boldog bizonyossággal jelenti ki, hogy Isten bennünket, akik halottak voltunk, a Krisztusban életre keltett (2,5). Bemutatja a feltámadott Krisztussal járás gazdagságát, a kegyelemben élés állapotát. Krisztus a távollévőket közel hozta, megbékéltette az Istennel, és új embert teremtett. Térdet hajtva az Atya előtt, a Szentlélek által kéri Isten hatalmas erejét, amellyel a belső ember megerősödhet (3,17). Ez a gazdag ígélet az elhivatáshoz méltó élet élését igényeli (4,2). Felvázolja a keresztyén embert, akit a különféle ajándékok ellenére az egységben kifejezhető magatartás jellemez. Az egyház egységével a 4,1-16, míg az egyház tisztaságával a 4,17-5,21 versekben foglalkozik.

Az új ember Isten tetszése szerinti életet élve öltse fel öltözékét. Az új életben élés a férfiak és asszonyok, a szülők és gyermekek, az úr és szolga kapcsolatában is megújulást igényel. Ez az élet az Úr hatalmas erejében való megerősödést teszi szükségessé, mert ez az élet az erők és hatalmak elleni harcban élhető. Fel kell hát vértéznie magát mindenkinek!

A levél központi mondanivalója: „*az ő lábai alá vetett mindent*”, és áttette mindenek felett való fővé az egyházban (1,22) versben foglalható össze.

Cs. L.

Élő egyház – halott egyház

Az élő egyházban sok zajos gyerek és fiatal van – a halott egyház tökéletesen csendes.
Az élő egyházban mindig új utakat keresnek – a halott egyház soha nem változtat semmin.
Az élő egyház nagy álma az Isten országa – a halott egyháznak rémálmai vannak.
Az élő egyház gyorsan növekszik – így hát nem emlékszik mindenki a másik nevére – a halott egyházban hosszú ideig változatlanok a nevek.
Az élő egyház bátorságra, előrehaladásra hív – a halott egyház soha nem kockáztat semmit.
Az élő egyház kötelessége a világmiszió – a halott egyház mindenét magának tartja meg.
Az élő egyház megbocsát és bocsánatért könyörög – a halott egyház soha nem vét.
Az élő egyház felhasználja hagyományait és lehetőségeit, hogy szolgálja az embereket – a halott egyház az embereket használja fel a hagyományok és lehetőségek megőrzésére.
Az élő egyházban tizedet fizetők vannak – a halott egyházban csak borraivalót adnak.
Az élő egyház látja a kihívásokat és az alkalmakat – a halott egyház csak a problémákat és veszélyeket észleli.

Mi az ébredés?

Az ébredés szó nem bibliai kifejezés, de bibliai fogalom. Mindössze öt-hatszor találkozunk vele szellemi értelemben az Új-testamentumban. A Jel. 3,2-ben azt olvassuk: „Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak.” Klasszikus helynek tekinthetjük az Ef. 5,14 versét: „Ébredj fel, aki alszol, támadj fel a halálból, és felragyog neked a Krisztus.” De csak az új Biblia-fordításban szerepel így, Károlinál az „ébredj fel” helyett „serkenj fel” található.

Miféle álmából kell felébredni? Biblia-olvasó emberek jól tudják a választ erre a kérdésre: a bűn álmáról van szó. De jó tudnunk azt is, hogy a Biblia csak annyiban beszél a bűn álmáról, amennyire a halált az álmhoz hasonlítja. A halálról pedig a Biblia szerint nemcsak akkor beszélhetünk, amikor testi életfunkcióink megszűnnek működni, hanem már földi életünk alatt is, amennyiben életvitelünk nem felel meg eredeti rendeltetésünknek, egyszóval életünk nem igazi élet, hanem ellentéte annak, vagyis halál.

Felébredni a bűn álmából tehát ugyanazt jelenti, mint feltámadni a halálból. A halálból való feltámadás pedig ugyanazt jelenti, mint az új életben való járás, vagyis az újjászületés. Mindezt fordítva is mondhatjuk: aki újjászületett, az feltámadt a halálból, aki feltámadt a halálból, az felébredt a bűn álmából.

Röviden összefoglalva: ébredés alatt a szó legtágabb értelmében Isten újjáteremtő munkáját értjük, ahogyan azt megvalósítja a történelem folyamán.

Így értették ezt azok a teológusok is, akiket az ébredés teológusainak mondhatunk, és maguk is az ébredés nagy férfiai voltak. „Az ébredés nem más, mint a Szentlélek által való új élet” – mondja Torrey. Egy másik megfogalmazásban: Jézus életének kitöltése az emberi szívben. Az ébredésben minden megváltozik, kiderül, hogy létezik igazi keresztyén élet. Finney pedig így ír: „Egy lelki ébredés nem más, mint a szeretetnek és a kegyelemnek a megújulása Isten népének életében, és ebből következően a bűnösök Krisztushoz való megtérése.”

(Szabó Imre, 1997. Emmaus)

Tanuljunk gyorsan (újra) „reformátusul” (7.)

PROTESTÁNS VILÁG

Újabb – különösen a római katolikus sajtóban – szerepel egyre többet ez a kifejezés. Vannak egyfelől a keresztények, másfelől pedig a protestánsok. Mielőtt egyre jobban elterjed e kifejezés téves használata, hadd szögezzük le, hogy „protestáns egyház” és „protestáns vallás”, mint olyan, nem létezik. Van viszont a hitvallás szerint „egy, egyetemes keresztény egyház”, melynek vannak megreformált, és meg nem reformált felekezetei.

Mást jelent a „protestáns” kifejezés a hit világában, s más a jog világában. A jog világában – egyházi vonatkozásban – azokat illették vele, akik az 1529-es speyeri birodalmi gyűlésen tiltakoztak, azaz protestáltak a hitvallás szabadságának korlátozása ellen. A történelem során – s minden keresztény ember élete során is – számos alkalommal kellett, s kell a keresztény hitet, erkölcsöt, társadalmi rendet veszélyeztető irányzatokkal szemben keményen protestálnia. Így volt ez a barmeni hitvallás alkalmával is, amikor 1934-ben a hitleri pogányság hit- és emberüldöző rendeletei ellen protestáltak az evangéliumi keresztények. Számosan életük árán!

Az evangéliumi kereszténység hitélete azonban nem jogi protestálásban merül ki! A bibliai „pro-testare” (görögül: dia-martúrein) Isten Országáértékeinek, igazságainak nyilvános megvallását, hirdetését, s főleg megvalósítását jelenti. Ahogy dr. Budai Gergely professzor írja Újtestámentuma függelékében: Péter apostol volt az első protestáns!

Ráadásul az evangéliumi kereszténység maga pusztán a létét, ténykedését „Confessio Catholica”-nak nevezte. Így hívta az első debreceni református zsinat a másként „Debrecen-Egervölgyi Hitvallás”-nak nevezett alkotását is. Ezt tette Alvinczi Péter kassai református prédikátor is. Ő a kor legkiválóbb jogásza. Bocskai István és Bethlen Gábor fejedelmek főtanácsadója és végrendeletük végrehajtója.

A megreformált evangéliumi kereszténységet nevezi az egyetemes, valóságos kereszténységnek. („Itinerarium Catholicum” c. művében, melyet Európa valamennyi uralkodójának asztalára helyezett.) Ugyanis, amit római, görög, szír stb. jelzők korlátoznak, az eleve nem lehet egyetemes. Valahányszor az Apostoli Hitvallást elmondjuk, mindig erről teszünk bizonyosságot. Azaz: bibliai értelemben „protestálunk”.

Ámde mi nem egyszerűen valaki, vagy valami ellen protestálunk, hanem valaminek az érdekében vallunk hitet. Egy példával élve: mi nem egy futballmeccs örökké reklamáló közönsége vagyunk, hanem Isten munkatársainak csapata, akik Isten Országát építik.

Hitvalló evangéliumi keresztények vagyunk. S mint ilyenek: az Egyház, Jézus Krisztus egyháza.

P. V.

Lelki tükör börtben

Isten Igéje: „Hát ilyen a böjt, amit én kedvelek és olyan a nap, amelyen az ember lelkét gyötri? Avagy, ha mint káka lehajítja fejét és zsákot és hamvat terít maga alá: ezt nevezed-e böjtnek s az Úr előtt kedves napnak? Hát nem az-e a böjt, amit én kedvelek: hogy megnyisd a gonoszoknak bilincseit, az igának köteleit megoldjad és szabadon bocsásd az elnyomottakat és hogy minden igát széttépjetelek? Nem az-e, hogy az éhezőnek megszegd kenyeret és a szegény bujdosókat házadba bevigyd, ha mezítelent látsz, felruházzad és tested előtt el ne rejsd magadat?”

(Ézs 58,5–7)

Kérdések: Van-e a böjtre vonatkozólag józan, bibliai véleményem és gyakorlatom? – Nem estem-e abba a tévedésbe, hogy

megtartóztattam magam az ételtől és azt gondoltam, hogy ezzel érdemet szerzek az Isten előtt? – Úgy alkalmazom-e a böjtöt, mint önfegyelmezést és az önfeláldozó szeretet megnyilvánulását? – Megvontam-e magamtól valamit azért, hogy mások segítsék, vagy hogy Isten országának ügyét előmozdítsam? – Szenteltem-e időt, fáradságot s áldoztam-e vagyonomból Isten iránt való hálából olyan célok érdekében, amelyek az Isten és felebaráti szeretet érdekeit szolgálják? – Gondoltam-e arra, hogy millió lelkeket számláló egyházunk és különösen annak szegény gyülekezetei és intézményei azért nem képesek fontos, isteni rendeltetésüket teljesen betölteni, mert hívei közül azok, akik tehetnének, nem ismerik a böjtnek azt az igazi értelmezését, amit a Szentírás és annak alapján Kálvin János tanít?

Tanácsok: Határozd el magad, hogy keresetedből, jövedelmedből és rendkívüli bevételeidből egy bizonyos részt rendszeresen megvonsz magadtól és azt Isten Országának dolgaira, s szegénysorsú felebarátaid segítésére fordítod. Bizonytalan célokra ne adakozz, alamizsnáiddal ne táplálj élősdieket. Adj, ha kevés is az, amit adhatsz. A szegény asszony csak két fillért adott és Jézus meglátta azt és többre becsülte, mint a gazdagok adományát, amit feleslegeiből adtak.

Ima: Igaz Isten! Mit használ, ha elfogadom áldásaidat, s bár ajkaimmal megköszönöm, de azokat csak a magam hasznárá fordítom, megfélekedve a Te küzdő egyházaadról, hazámról és inségben levő embertársaimról. Kérlek, adj nékem bölcsességet, hogy javaiddal hűségesen tudjak safárkodni. Taníts meg, óh Atyám, áldozatot hozni időmből és minden Tőled nyert képességeimből a Te dicsőségedre.

Emlékezetes presbiterek

bágyi Török János

(1806-1854)

Elszomorító hírű emlékoszlop áll a marosvásárhelyi Postaréten. Akasztófák álltak itt 1854 március 10-én. Itt végezték ki, és itt is temették el bágyi Török Jánost, Gálfi Mihályt és Horváth Károlyt. Ennél már csak az a szomorúbb, hogy Budapestre elszármazott marosvásárhelyiek nem tudják, hogy hol a Postarét, s hogy mire emlékeztet a 6 méter magas emlékoszlop.

A felirat első helyen említi bágyi Török János nevét.

Presbitertársunk ő, aki már egész fiatalon a marosvásárhelyi kollégium nagyhatású igazgató-professzora. Pedagogarcha. Ezidőben az itteni tanári kar tagja: Bolyai Farkas a mathézis, Dósa Elek a jog nagy hírű professzora. A múlt és a feledés mélyeséges kútjából kell felhoznunk presbitertársunk nevét és életét. Sem a Nemzeti Múzeum Történelmi arcképtára, sem a vásárhelyi Teleki-Théka nem rendelkezik arcképével. Miért is vagyunk oly' fogékonyak a „múltat végképp eltörölni”-féle jelszavakra? Milyen gazdag örökségről feledkeztünk meg?

Török János Bágy község szülötte. Székelykeresztúr után, de Székelyudvarhely előtt letérünk a baróti útra. Már Homoródszentmártonnál feltűnik a bágyi hegy. A 850 méter magas hegy derekán található a község. A koraközépkori bágyi vár jobbágyfaluja. Az utat sokhelyütt elmosta az alázóduló víz. Ezen kell még megtennünk vagy 5 kilométert gyalog, vagy terepjárón. A falut – unitárius vidéken – templomos református nép lakja. A szombati vecsernyén 87 lélek, a vasárnapi istentiszteleten száznál is többen voltak jelen a nem egészen 500 lakosból. Itt született nehéz körülmények közé, az akkoriban „törvénytelenek” nevezett gyermek.

Tízéves korában kerülhetett az Udvarhelyi Református Kollégiumba. Mivel senki nem fizette ellátását, előbb szolgadiákként, majd tanítványokat fogadva tartotta el magát 16 esztendőn át. Hajnalok-hajnalán és délután végezte a szükséges munkákat. Délelőtt a többiekkel együtt tanult. Este éjfél utánig mécsvilág mellett magában tanult. Mindig első diák volt. Holta után említette egy kortársa a katolikus kollégiumból – szintén eminens diák –, hogy Török János mécsese mindig tovább égett, mint az övé... Székely-

udvarhelyről egyenesen Berlinbe került egyháza ösztöndíjával. Harmincéves korában pedig megválasztották a Marosvásárhelyi Református Kollégium történelem és filológiai professzorának. Tanította a latin, görög és héber nyelvet is. Néhány év múlva a kollégium igazgatója lett.

Ekkor jött a szabadságharc. Az iskola játszódvara átalakult a diákok gyakorlóterévé. 13-14 éves gyerekek is honvédek lettek. Török János századosi rangban a parancsnokuk. A tanítás szünetelt. A diákság kemény csatákban esik át a tűzkeresztségen. Amikor 1850 szeptemberében újra elkezdődik a tanítás: „a tanárok tele teremhez szokott szemei könnyezve tekintettek az üres padokra. Az ifjúság színe-java elhullott a szabadságharc alatt.” (Koncz József: A marosvásárhelyi ev. ref. kollégium története. 1896.)

Ennek előtte Török Jánost, a város előkelőivel együtt, túsznak hurcolja el Ferenc József udvarhelyi „Militár District Commando”-ja. Másfél év múltán szabadul.

A magyar nép visszavárja Kossuth Lajost. („Ha még egyszer azt üzeni”) Bizonyos Mack József ezredes mozgalmat szervez a forradalmi harcok felújítására. (Egyes történészek szerint ő az osztrák császári titkosrendőrség provokátora volt...) Török János a székelyföldi zendülők vezetését vállalta. Ámde nemcsak a balavásári szüreten, hanem általában elővigyázatlan volt. Letartóztatták. A szebeni katonai bíróság 48 halálos ítéletet hoz. Ebből hármat hajtanak végre Marosvásárhelyen 1854. március 10-én.

Gergely Lajos (1834–1918) szászrégeni tanító és lelkész így emlékezik vissza kedves tanárára: „Aznap délelőtt szomorú, levert hangulatban hallgattuk Szász István tanár történelmi előadásait. Délután mind kimentünk a város északkeleti részén levő vesztőhelyre, s a három kivégzettet oly magas bitófán láttuk, hogy lábaik alatt a lovas-katona őr elmehetett. A künn levő sok ember szemei mind könnyelábadtak...” (Szászrégen és Vidéke 2000/3. sz.)

Az emlékmű 1874-ben készült el. A feliratot Jókai Mór fogalmazta:

Szent hely ez, oh vándor!

Egy nemzet tette e jelt itt

Leghűbb gyermekei végzetes sírja fölé,

Emlékoszlopa Marosvásárhelyen

*Élni szabadságban, vagy azért
meghalni merészen:*

*Ezt hitték, vallók, s haltak érette
híven.*

*Törvényes, szabad és független
nemzeti állás*

*Intő szobra legyen, honfi
e drága jel itt!*

Egyik tanítványa – Deák Farkas történétíró – így ír róla: „Török tanár sovány testalkatú, magas, barna, nyugodt járású ember volt. Fejét mindig fennhordozta. Arca szabályos, orra nagy, homloka szögletes, beszéde kellemes, hangja, modora megnyerő. Mindenkiel tudott a maga nyelvén beszélni. Sok szegény székely fiú megkönnyezte, meggyászolta, kiknek ő atyja volt. Nem egy özvegy nő kereste fel, és öntözte könnyeivel sírját, kiknek gyermekeit atyai gyámsága alá vette, és embert csinált belőlük. Számos tankönyvet is írt. Nyomtatásban megjelent: „A história haszna” 1838. „Római régiségtan” 1840. „Közönséges história gyermekek számára” 1840. „Geográfia gyermekek számára” 1844. Kéziratban maradt: „Zsidó régiségtan”, „Practica theologia”, „Keresztyén erkölcsstan”, „Bevezetés a Biblia magyarázásába”, „A keresztyén eklézsiának története 800-ig”, ill. 1517-től a jelenig.

Halálával nem töltötték be tanszékét. Rövidesen megszűnt a kollégium főiskola jellege. Sok társa – köztük Albert János vásárhelyi lelkész, Dósa Elek jogtanár, Deák Farkas – nehéz vasban sínylődött. A sok száz szellemi vezető vesztét mai napig nem heverte ki az ország.

Történelmi évforduló

Elmúlt a 2003. év, amelyet Rákóczi-émlék-évként is ünnepeltünk (már amennyire ünnepeltünk...), mivel 300 éve kezdődött a kuruc szabadságharc. Sajnos kevés szó esett róla egyházi sajtónkban, pedig jó alkalom lett volna arra, hogy egyháztörténelmet évtizedek óta nem tanuló egyháztagjaink körében tudatosítsuk: mennyire református ügy is volt a kurucok ügye! Történelmünk eseményeit református szempontból megvilágítani mindenképpen a református sajtó dolga – nem várhatjuk másoktól!

A XVII. század végén – 16 éven át hazánkat pusztító háború eredményeképpen – a törököket kiszorították Magyarország legnagyobb részéről (kivétel a Bánát). Alig négy évvel a háborút lezáró karlócai béke után tört ki Rákóczi vezetésével a kurucok szabadságharca! Vajon ha körkérdést tennénk fel: hogyan lehet, hogy a magyarság ennyire elégedetlen volt a „felszabadítás-sal”? – hányan tudnának erre manapság válaszolni?... Nincs helyem hozzá, hogy az új hódító hatalmába került akkori magyarság összes sérelmeit ismertessem – csak egyet emelek ki közülük: a református vonatkozást. Az történt ugyanis, hogy Lipót császár és király azonnal hozzálátott a 80-90 százalékban protestáns magyarság erőszakos rekatolizálásához! Templomokat vettek el, prédikátorokat üldöztek el, jobbakat tömegeit kényszerítették földesuruk vallásának követésére stb. Nem véletlen, hogy a Felső-Tiszavidék népe kelt fel először. II. Rákóczi Ferenc „Vallomásaiban” írja: „Az egész sereg – alig tizedrészét kivéve – kálvinista volt” (mármint a kuruc sereg). Ez a tény egyébként – néhány sorban megjelent tavaly a református sajtóban: a Reformátusok Lapja 2003. VIII. 3-i számában egy (a kurucok levelezését fellelevenítő) cikkében megírta. De hát egy ilyen eldugott cikk kevés a hiányos ismeretek pótlására, illetve a közvéleményben elterjedt tévedések korrigálására.

Érdekes, azt sokan tudják, hogy Rákóczi maga katolikus volt (a Pázmány-féle ellenreformáció már évtizedekkel korábban megnyerte magának a főúri családok nagy részét), de azt, hogy XI. Kelemen pápa 1707-ben a magyar katolikusok számára írt intő levelében megtiltotta nekik, hogy

NYITOTT SZEMMEL

Disznóság

„Ezért tudotokra adom, hogy senki sem mondja: „Jézus átkozott”, aki Isten Lelke által szól; és senki sem mondhatja: „Jézus Úr”, csakis a Szentlélek által.”

(1Kor 12,3)

Az utóbbi hónapok fokozódó keresztyénellenessége különös hangsúlyt ad Pál apostol fent idézett kijelentésének. Csak aki „emberölő volt kezdettől fogva”, az tudja olyan kijelentésre indítani áldozatát (még ha részeg állapotban is), hogy a Krisztus nevééről krisztusinak, azaz keresztyénnek nevezett embereket ki kell irítani.

Ennek a hírnek szomorú aktualitásában, és az ezt követő sajtó-hullámverés közepette olvastuk református Biblia-kalauzunk szerint Lukács evangéliumából a gadarai megszállott történetét. Egy ördögtől megszállott ember, aki tör-zúz maga körül, és a jó szándékú, békében élni akaró emberek tehetetlenek vele szemben, találkozik Jézussal... és Jézus Krisztus nem vet véget a pusztításnak.

Sőt – mondhatnánk –, a kártevés csak ezután teljesedik ki igazán! A gonoszság egész légióját űzi ki Jézus a megszállott emberből, de azok a hegyoldal legelősző disznónyájba költöznek, és az egész nyáját a Genezáreti tóba veszejtik.

A gazdálkodó ember számára még megdöbbentőbb a történet, mint a városi embernek, aki a természeti katasztrófákat jobbra csak képernyőről, fotelban ülve figyeli. Egy nagy disznónyáj – mint arról három evangélium is tudósít (Mt 8,28-34; Mk 5,1-17 és Mk 8,26-39) akár száznál is több disznóból állhatott, és egy ilyen méretű „ser-

tésvész” az egész falu megélhetését fenyegette. Nem pusztán azért, mert élelmük veszett el, de a vízbe fulladt több tonna (!) hús az egész tavat „ökológiai katasztrófával” fenyegette.

Megtehetette volna Jézus – hisz hatalmas van még a Sátán felett is –, hogy nyomtalanul számúzi a légiót. Mégsem tette. Vajon miért? Jézus Krisztus minden csodájával, egyrészt egy pillanatnyi gondot, nehézséget hártott el, de a csodák mindig túlmutattak a konkrét baj megoldásán, tanítást adva a szemlélő kortársaknak, és tanítást jelentenek minden kor emberének is.

Így lett ez élő Igévé a mai Magyarországon. Aki gyűlöletből kész lenne embert ölni, s erre nyilvánosan mást is biztat, abban a gonoszságnak legalább akkora légiója lakik, mint a gadarai megszállottban. Hát még, ha a gyűlölet Krisztus népe ellen irányul! „Bizony, aki titeket bánt, a szemem fényét bántja!” – mondja a Teremtő Isten (Zak 2,12).

Miért nem némítja hát el az Úr az ilyen hangokat?

Azért, hogy végre beleborzongjunk a Sátán félelmetes erejébe, és meglássuk teljes tehetetlenségünket. Legszelídebb jóindulatunk vagy legerősebb láncaink sem elegendőek a gyűlölet fékmentésére. Pusztít, mint a sertésvész. Egyetlen menedékünk Jézus Krisztus, társadalmilag is, de egyéneként is! Csak a halálon is győzedelmes Krisztus képes megálljt parancsolni a „disznóság” áradásának. Jaj nekünk, ha mi is, a bajokat látva, Jézust okoljuk a történetekért, és kérjük őt, hogy távozzon közülünk!

Dr. Viczián Miklós

Rákóczit támogassák – azt már csak nagyon kevesen! A pápai bulla hatására azután katolikus tisztek, nemesek hagyták el a kuruc sereget...

Ahogy egy nemzet identitástudatához nélkülözhetetlenek a történelmi ismeretek, épp úgy nekünk, reformátusoknak is fontos, hogy ismerjük: hitvalló őseink milyen nagy és megkülönböztetett szerepet töltöt-

tek be hazánk történetében! Ezért hadd' tolmácsoljam végezetül Tóth István tanár, nagykőrösi presbiter testvérünk javaslatát: lapunkhoz írott levelében az egyháztörténet oktatását javasolja a presbiterképzésben!

Kövespataki László

A KÁRÖRÖMRŐL

Olyan gyakori dolog a káröröm, már-már elkönnyeljük, hogy meg kell tanulni vele élni. Még a legkülönbek is megtúrik néha magukban. Pedig a káröröm nem az önzetlen, tiszta lélek lakója. Nem a jóság, hűség, szelídség társa. A káröröm a féltékenység, bosszúszomj, önmagasztalás társa.

Hány önmagát nemesnek tartó ember lesi felebarátja vesztét, akár vadász les a zsákmányra! Hányan ujjonganak, ha valakinek csorba esett a hírnevén, ha vélt vagy valós hibát követett el! Némelyek – akik nem adnak a „szent” külsőségekre, a „formaságokra” – nyíltan törnek ki, mint Séméi, amikor Dávidot szidalmazta menekülése idején, Absolon lázadásakor: „Megfizet most az Úr néked Saul egész házanépének véréért, aki helyett te uralkodol” (2Sám 16,8). Mások a szentség álcát veszik föl, mint Jób barátai: oktatják, „jóra nevelik” a náluk igazabbat.

Mi az, amit a kárörömről biztosan megtudhatunk? – Az első kézenfekvő: a kárörömet az irigység előzi meg. A rút jellemvonások között a legrútabb. – A másik – ami fel kellene riasszon mindenkit – a mások kárán, bukásán történő örvendezés nem egyszerű emberi gyarlóság, hanem sátáni tulajdonság. Mikeás próféta így hasonlítja össze az isteni jóságot, megbocsátó, felemelő szeretetet a bűnbeesett ember nyomorúságán örvendező ellenség magatartásával: „Ne örülj én ellenségem! Elessen ugyan, de felkelek, mert ha még a setétségben ülnék is, az Úr az én világosságom!” (Mik 7,8)

A Gonosz, aki félelmetes találékonysággal eszel ki csapdákat az ember elejtésére, kívárja, míg abba az ember belesétál, azután elégedetten ujjong rajta. Növeli örömet, ha az elesés állapotából elmarad a felemelkedés. Nem taszító ez számunkra? Nem rettegünk attól, hogy hasonlóvá leszünk a Gonoszhoz, aki „emberölő volt kezdettől fogva”? (Ján 8,44)

A tiszta örömet tisztátalan örömmel fölcserélő ember érzelkei, ítélőképessége eltompul. Észrevétlenül vesz föl olyan szokásokat, amelyekkel önmagának is halálos ellenségévé válik. S mennyi fájdalmat okoz a káröröm az igaznak, vagy a ténylegesen elesettnek! Akadályozza szá-

badulását, fölemelkedését. Erősíti benne a szégyen, a megalázottság, önmaga leértékelésének érzetét. Pedig *nem egyszer megtörténik, hogy a leértékelt, megalázott, kinevetett ember sokkal értékesebb azoknál, akik nevetnek rajta.* Dávid király Istenbe vetette bizalmát, amikor ilyen helyzetbe került.

„Föltátozták rám szájukat, azt mondták: Haha! Haha! Láttam a szemünk.

Serkenj föl, ébredj ítéletemre, oh Uram, Istenem, az én ügyemért.

Ítéld meg engem a te igazságod szerint, oh Uram, Istenem, hogy ne örüljenek rajtam! Ne mondassák szívükben: Örülj mi lelkünk! Ne mondassák: Elnyeltük őt!”

(Zsolt 35,21-25)

Dávid nem igyekezett igazolni magát a rajta nevetők előtt. Nagy tehetségű, hadakozó férfi volt, de akkor volt a legnagyobb, amikor megaláztatása napjaiban „szidalmaztatván viszont nem szidalmazott, szenvedvén nem fenyegetőzött; hanem hagyta az igazságosan ítéltre” (1Pét 2,23), – amiként Jézus Krisztus tette.

Elfogadta Istentől ezt az állapotot, nem lázadt sorsa ellen. Isten ítéletére bízta magát, és teljes erejével vágyódott a tiszta szívre. Tekintete túllátott a rajta gúnyolódókon, s fölismerete a bukásán ujjongó ellenséget. Később Jézus Krisztus keresztségénél ismétlődik meg ez a jelenet: „Az arra menők pedig szidalmazták őt, fejüket hajtogatván. Hasonlóképpen a főpapok is, csúfolódván az írástudókkal és a vénekkel egyetemben, ezt mondták: „Másokat megtartott, magát nem tudja megtartani. Ha Izráel királya, szálljon le most a keresztről, és majd hiszünk néki. Bízott az Istenben, mentse meg most őt, ha akarja, mert azt mondta: Isten fia vagyok” (Mát 27,39, 41,43).

Jézus nem átkozta meg a durva katonákat, akik kegyetlenül bántak vele, nem szállt szembe az őt gyalázókkal, pedig hallott minden szót. Imádkozott ezekért a gúnyolódókért, mert látta, hogy többségük áldozat. Őt méltatlanul bántalmazták – Dávidot esendő, bűnös emberként érte gúny és megalázás. Azonban Dávid is Isten Fiának lelkületével fogadta ezt. Ha ellen-

felei elestek, nem örült. Sírta Saul halálán, mély fájdalmat érzett Absolon elveszésékor: „Mikor elesik a te ellenséged, ne örülj, és mikor megütözik: ne vigadjon a te szíved” (Péld 24,17). Magatartását a mennyei alapelvekhez szabta. Szánta az elesettet, ezért érzett olyan mély fájdalmat, amikor ugyanazok támadtak rá, akiket sajnált, akikkel együttérzett bánatukban: „én az ő betegségükben gyászba öltöttem, böjttel gyötörtem lelkemet, imádságom kebelemre vissza-visszaszállt. Mintha barátom, testvérem volna, úgy jártam-keletem érte; mintha anyámat siratnám, úgy jártam bűtől meghajolva. Ők pedig örültek az én bukásomon” (Zsolt 35,13-15/a).

Aki igazán keresztyén, keresi az Isten igazságát. Lelke nem érez rokonságot az „emberölő” ellenséggel. A szeretet törvénye szerint él, ahogyan a szeretet himnuszában hangzik: „nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal” (1Kor 13,6).

**Leveles-
ládánkból**

Levél Mohácsról

Nagyon szép karácsonyi ünnepünk volt a templomunkban. Az óvodás és az iskolai hittanosok nagyon szép és kedves műsorral szerepeltek. Végre a fiatalok énekkart alakítottak. Jó volt a kedves, fiatal arckat látni. Meg is állapítottuk mi idősek, hogy mégis csak másként szól az ének a fiatal torkokból. Hálát adtam Urunknak, aki a szép létszámú gyülekezetnek ilyen örömet adott. Sok fiatal szülő elkísérte a gyermekeket, sőt a nagyszülők is. Olyanok is eljöttek, akik talán húsz éve se tették be a lábukat a templomba. Jó volt látni, milyen kevés kell az örömszerzéshez!

Dankó Istvánné
presbiter

Élő egyház

„Áldott legyen az Isten, és a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak Atyja...” (Efézusi 1,3)

A Presbiteri Szövetség Budapest – Déli Református Egyházmegyei területi szervezete éves közgyűlése

Isten Lelkétől vezérelt, valóban megáldott, és építő éves rendes közgyűlést tartotta meg területi szervezetünk január 24-én, a Budahegyvidéki Református Egyházközségben. A nyitó áhítatot Kovács Tibor, a Kelenföldi Református Egyházközség presbitere tartotta az Efézusi levél 1. rész 1-14. versei alapján. Istennek Lelke vezéreljen minket szolgálatunkban.

A közgyűlésen beszámoló hangzott el a területi szervezet 2003. évi munkájáról, majd Dr. Cseh Lajos, a területi szervezet elnöke terjesztette elő a 2004. évi munkatervet, amelyhez számos hozzászólás, vélemény hangzott el, és került elfogadásra.

A közgyűlést megtisztelte Balla Tibor, a Presbiteri Szövetség tiszteletbeli elnöke, valamint Mikó László, a Presbiteri Szö-

vetség missziói titkára. Mindketten külön is köszöntötték a közgyűlés résztvevőit. A közgyűlésen elhangzott gazdag témaválasztékból most csak kettőt emelünk ki. Az egyik a presbiter-képzés. Istennek legyen hála, hogy a Budai Református Egyházközségben megindult 2003. szeptemberében a kétéves alapfokú presbiteri képzés, amely minden hónap utolsó szombatján van délelőtt 10 órakor. A kétéves képzés terve 60 órát foglal magába, és a Presbiteri Szövetség által kidolgozott javaslatra épül. Ennek főbb témakörei: hitvallások, Bibliaismeret, Ó- és Újszövetség, egyháztörténet, gyülekezetépítés.

A területi szervezet tervbe vette a továbbképzést is, amely a Budapest Északi Református Egyházmegyével karöltve történne, illetve kezdődött meg. Ennek célja

egyházunk törvényeinek a megismertetése presbiter testvéreinkkel.

A másik fontos téma, amely a közgyűlésen szóba került: felkészülés a jövő évi, azaz a 2005. évi új presbiteri választásokra. A területi szervezet messzemenőleg támogatja a Presbiteri Szövetség ama javaslatát, hogy a gyülekezetekben keressük meg, neveljük, képezzük az utódokat, a presbiterjelölteket. Konkrétan felmerült az is, hogy külön alapozó képzést kellene a presbiterjelöltek számára indítani, noha a Budai Református Egyházközségben folyó alapfokú képzés is ezt szolgálja, hiszen a foglalkozásokra gyülekezeti tagokat is várnak.

Isten áldása kísérje a területi szervezet 2004. éves munkáját!

Kolosváry Bálint

Evangelizáció és presbiteri alkalmak a Hajdúvidéki Egyházmegyében

Érdekes, és a jó testvéri kapcsolatokat bizonyító az a tény, hogy november 27. és december 3. között a Hajdúvidéki Egyházmegyében az evangelizációs héten több helyen is Bana Gábor, a Baranyai Egyházmegyei Területi Szervezetünk elnöke és kedves felesége szolgált. Bana Gábor „Jézusról és rólad” címmel Vámospércsen, Nyírábrányban és Nyíracsadon szolgált, kedves felesége pedig Földesen, Vámospércsen és Nyíradonyban tartott előadást „Hívó asszony a gyülekezetben” címmel.

Presbiteri csendes nap volt Vámospércsen és Hajdúhadházon. Az utóbbin az egyházmegye esperese, Ács Ferenc lelkipásztor, míg az előbbin Bana Gábor tartott előadást „Evangelizáció és misszió a presbiter szolgálatában” címmel.

Örülünk, hogy mind gyakrabban fordul elő, hogy a területi szervezetek között alakul ki kapcsolat, amint azt lapunk más he-

lyén megjelenő egervölgyi beszámoló is bizonyítja. Csak biztatni tudjuk területi szervezeteinket, hogy ilyen kapcsolatokat ápoljanak.

DRP

Gondolatok

Szelídség

A szelídség mérője az, hogy tudjatos bocsánatot kérni és adni.

(Ravasz László)

*

Szeretet

Semmi nem tud jobban megvigasztalni, mint az a bizonyosság, hogy minden helyzetben Isten szeretete vesz körül minket.

(Kálvin János)

Leveles- ládánkból

Igen tisztelt Elnök Úr,
Testvérem, Ritoók doktor!

Mikor a 90. születésnapomra készültem, nem akartam fellármázni a testvéreket, inkább az én Uramnak mondok hálaadást és dicséretmondást minden jó és tökéletes ajándékáért. A hosszú életért, a mindennapi kenyérért, majd a nyugdíjért, lakásért, kertért, mely meghaladta minden reményiséget, áldott legyen szent neve.

Annál meglepőbb volt nem várt megtisztelő köszöntésük, annak pontos időzítése, mintha csak koronája lenne az eddigi ajándékoknak. Annyira meghatott, hogy majdnem elsírtam magam. Köszönöm az Elnök úrnak, és mindazoknak, akik helyeselték üdvözlőmet.

Köszönöm testvéri szeretetüket, és üdvözlök mindenkit, aki el nem múló szeretettel szereti Jézust.

Gergely János

Élő gyülekezet

Presbiteri csendesdélelőtt Budapest-Pasaréten

Évente – így év elején – a presbitérium csendesnapot tart, hogy a rendszeres havi gyűléseken túl legyen egy nap, amikor mindnyájan Isten színe előtt átgondoljuk a gyülekezetért vállalt küldetésünket, feladatainkat.

Lelkipásztorunk, *Cseri Kálmán* a kalauz szerinti napi Igével (Luk 7,1-10), a kaper-naumi százados történetével vezette be a beszélgetést:

- A pogányok között is vannak Istennek választottai – ne legyenek hát előítéleteink!
- A századost a szolgálja betegsége miatti aggódó szeretete vezette Jézushoz.
- Jézus példaként állítja eléink a százados hitét.
- Az Ige személyes megszólítása: Van-e bennünk ilyen aggódó szeretet a családtagjaink, szomszédunk, gyülekezetünk, népünk iránt?

Miután megbeszéltük a hallottakat, közös imádságban adtunk hálát Istenünknek az

elmúlt esztendő minden áldásáért, ajándé-káért, könyörögve az előttünk álló esztendőért, és gyülekezetünkért.

A továbbiakban azt a Presbiteri Szövet-ség által terjesztett, *Csiha Kálmán* püspök úrral Szekszárdon *Dr. Tóth Csaba* által készített videofilmet néztük meg, amelyben ő a presbitériummal közösen végzett gyüleke-zetépítő munkájáról vallott. Sokunkat meg-lepett az a gyakorlatias szemlélet, ahogy tu-datosan építkezve, a gyülekezet presbitériu-mával közösen, kitartó munkával a gyüleke-zet lélekszáma pár év alatt duplájára nőtt.

Csiha Kálmán szerint a presbiternek kü-lönösen fontos szerepe van a gyülekezet életében, mert mint testben az idegszálak, úgy kell személyes kapcsolatunkkal behá-lózni az egész gyülekezetet: felkeresni az elmaradozókat, a betegeket; testi, lelki nyomorúságban szenvedőket, de azokat is, akik még nem ismerik az Úr Jézust. Nem-csak felkeresni, de élő, rendszeres kapcso-latot is tartani velük! Ez a szolgálat azon-

ban alapos felkészülést igényel teológiai ismeretben és emberismeretben egyaránt, és nem utolsósorban csak szeretettel és alázattal végezhető.

A hallottak alapján a presbitérium elha-tározta, hogy felderíti és felkeresi a gyüle-kezet területén lakó reformátusokat, első soron az elmaradozókat. Többen vannak olyanok, akiket templomunkban kereszteltek, vagy itt konfirmáltak, itt kötöttek házasságot, és csak a temetésük alkalmával találkozunk velük ismét. Mindannyiunk fe-lelőssége, hol vannak ők!

A találkozót közös imádsággal fejeztük be.

Minden presbitérium számára, illetve körzeti presbiteri csendesnapok program-jaként ajánljuk a Csiha Kálmánnal készült interjú megtekintését és megbeszélését! (Beszerezhető a Magyar Református Pres-biteri Szövetségtől.)

Pethes Endre

Egervölgyi csendesnap

Szeretettel megküldöm tudósításumat, a Szövetségünk Egervölgyi Szervezete által megtartott presbiteri csendesnapról, melyet 2003. december 6-án rendeztünk meg. A csendesnap megtartásának a nosz-vaji gyülekezet adott helyet. A testvéri ta-lálkozó 10 órakor kezdődött, *Magyar Ba-lázs* területi elnök köszöntésével. A csendesnapon 41-en vettünk részt, hála érte Istennek.

A megnyitó áhitatot *Anda Tibor*, a gyüle-kezet lelkipásztorja tartotta, a Zsid 5,10-6,2 versei alapján. Hangsúlyozta, hogy Is-ten a gyülekezet vezetői kezébe hatalmat adott a vezetésre, és Isten házának építé-sére. A presbiternek tanítónak is kell lenni, de ahhoz, hogy taníthasson, tanulnia kell. Tanítani példaadással is lehet. Az egyetemes papságnak megvan az a veszé-lye, hogy megmaradunk a lelki kiskorú-ságban. Isten figyelmeztet elhívásunkra. Másokat is oda kell engedni a tanításhoz.

Ezt követően meghívott előadóként *dr. Judák Endre* tartott előadást a presbiteri tisztség, illetve szolgálat, presbiter képzés: BIBLIA, Hitvallás, Egyházismeret, Egy-háztörténet, Gyülekezetépítés összefogla-

ló címmel. Hangsúlyozta, hogy a presbi-teri tisztség elhívás. Kérdés, hogy kivá-lasztott vagyok-e? Csak kiválasztott, kép-zett presbiter tudja legeltetni az Isten nyá-ját. Ha nem terhelnek a bűnök, csak akkor tudok szolgálni. Hangsúlyozta továbbá a családi áhítatok fontosságát, a gyülekezeti misszió gyakorlását, a konfirmandusok lá-togatását, a presbiterek bevonását a gyüle-kezeti rendezvények előkészítésébe, le-bonyolításába. Az Isten Igéje parancs, és nem lehetőség.

A következőkben *dr. Kádár Zsolt* espe-res távollétében *Püski Imre*, az egri gyüle-kezet gondnoka olvasta fel a tájékoztatót az Egervölgyi Egyházmegye életéről. Ki-emelte, hogy a népszámlálási adatok érté-kelese nagy feladat elé állította az Egyhá-zat. Hangsúlyozta a hitoktatás komolyan-vételét. A település nyújtotta lehetősége-ket ki kell használni. Egyházmegyénkben megfiatalodott a lelkészi kar. A presbite-rek hasznos segítői a lelkészeknek, fela-datokat kell adni nekik.

A következő előadó, *Magyar Balázs*, szövetségünk elnöke, „Reformátusok a közéletben” címmel tartott előadást. Nagy

dolog, ha egy település polgármestere egy-ben a gyülekezet gondnoka is. Jó lenne, ha minél több presbiter résztvenne a köz-életben is. Kérdést tett fel, hogy mivel foglalkozik a Zsinat? Csak adminisztratív kérdésekkel, vagy lelki kérdésekkel is? A keresztyén kultúra része a vasárnap meg-szentelése. Elmulasztásával az ember ki-zsákmányolja önmagát.

Ezek után a hozzászólások következtek. *Dr. Benke György* nyug. th. professzor el-mondta, hogy a feladatokat hallottuk, ha-zatérve gyülekezeteinkbe el kell indítani a folyamatot, és meg kell azokat valósítani, kezdve a családi áhítatok megtartásával.

Vámosi László maklári gondnok úgy gondolja, hogy nálunk még gyerekcipőben jár a presbiterképzés.

Az együttlételet *Szabó Kálmán* titkár imádságával zártuk. Ezt követően a nosz-vaji asszonytestvérek gazdagon megterít-tet asztala várt bennünket. Isten gazda-gon áldja meg jószívűségüket!

Testvéri köszöntéssel:

Szabó Kálmán
titkár

Mit jelent nekem a böjt?

Szerkesztőbizottságunk tagjai válaszolnak

Ritoók Zsigmond:

A böjt tudatos tartózkodás olyan cselekvésektől, gondolatoktól, érzésektől, melyek önmagukban nem bűnösök, vagy éppen jók is, de bizonyos adott körülmények között vagy azok miatt időlegesen Istennel való kapcsolatunkat (és ezen keresztül embertársunkkal való kapcsolatunkat is) megláthatják, károsan befolyásolják.

* * *

Mikó László:

A böjt számomra a golgotai kereszt felé való intenzív irányultságomat jelenti. A megváltásom, bűneim bocsánatának, a kegyelembe fogadtatásom megújuló átélésének lehetősége és alkalmá. Nem érdemszerző értékű lelki cselekmény a böjt. A keresztyén ember életében az imádsággal és a missziói lelkülettel azonos kategória. Nem kényszerű kötelezettség, hanem belső lelki szükséglet és igény: önkéntes életforma. A böjt a keresztyén ember legbensőbb magánügye, Istennel való elmélyült kapcsolatának erősítése, a testi megnyilvánulások tudatos háttérbe szorítása mellett.

„Mélyebbre benned, mélyebbre még,
nem kell a földön semmi egyéb.
Krisztus a szívemet tárom eléd,
élet vagy nékem és nyereség!”

* * *

Cseh Lajos:

A fizikai életben azért van szükség a böjtre, hogy megszabadítsa a szervezetet a feleslegesen felhalmozódottaktól. Kiegészen a szervezet a lerakódásoktól. A lelki életünket is a böjttel lehet megtisztítani, leszámolni, abbahagyni a feleslegesen ránk rakódottaktól.

Életemet meghatározó nagy döntések előtt az imádsághoz társul a böjt, hogy a rám váró döntést az Úr világosítsa meg előttem.

Előttem álló, reám, közösségemre, gyülekezetemre nehezedő feladatokban való eligazodás megvalósításához szükséges

erőnek egyéni, vagy közösségi böjtöléssel kérése.

Felismert rossz szokásaimból, megköztözöttségeimből való szabadulás eszköze a böjt.

Az Úrtól való eltávolodásom esetén imádsággal és böjttel könyörgök hozzá imémet elfogadásért, megbocsátásáért.

Amikor mások terhének hordozásában megingok, restülök, imával és böjttel kérem az erősítemhez szükséges erőt.

Sokkal kevesebb alkalommal élek a fizikai böjttel, mint kellene és lehetne.

Életemben döntően a lelki böjt él, amely magányos csendességemben, mindenkitől elfordulva, az Úr előtti – ha kell térdelés melletti – odaszánás.

A böjt számomra jelenti a nem kívánatos szellemi termékektől való tartózkodást – teljes elhagyást – is.

Összehasonlíthatatlanul nagyobb életben az ima aránya, mint a böjtnek az aránya.

* * *

Viczián Miklós:

Mint jelent nekem a böjt? Azt, amit a futónak a versenypálya. Egyfelől szakadatlan futást, csak a célra nézve – tehát ha így tekintjük: lemondást sok útszéli szépségről, fékező mellékútról, békés szemlélődésről.

Másfelől egy egész életet kitöltő gazdag programot. Egyértelmű pályát, folyamatos edzést, (sport)társakat, akikkel egymást is építve készülünk a közös cél felé... és győzelmi koszorút, amit megígért az Igaz Bíró.

Így a böjt nekem nem naptárhoz, vagy eseményhez kötődő eseti cselekvés (vagy nem cselekvés), hanem életprogram.

* * *

Pintér Mihály:

A közelgő böjti időszak engem elsősorban hálaadásra indít. Az elmúlt esztendőben vesztettem el – Testvéreimmel együtt –

édesanyámat. Hálaadással, és szüleimre való hálás emlékezéssel köszönöm Teremtőnknek néhai szüleim életét, példaadó hitüket és hűséges szolgálatukat (Zsolt 103,1-2).

Istenünk Igéje másodsorban bűneim megvallására és megbánására hív. Kérem a Felséges Istent, hogy Jézus Krisztus által – bocsássa meg minden bűnömet, amit Őellene és ember Testvéreim ellen elkövettem. Különösképpen is kérem, hogy szabadítson meg indulatos, hirtelen haragvó természetemtől (Mát 5,21-26). Harmadsorban pedig naponta kérem Uramat: Ő mutassa meg azt az utat, amelyen a jövőben járnom kell. Mert megvalom: ez a kérdés – egészen a legutóbbi időm – nagy dilemmát okozott számomra. Nem kellene-e inkább saját Családom felé fordulnom, Szeretteimmel többet és jobban törődnöm a gyülekezeti szolgálat helyett? Köszönöm Mesterem és Megváltóm egyértelmű válaszát, sőt: parancsát: a „Biblia-olvasó Kalauzunk” újszövetségi igeszakaszát, amely eligazított, és megadta kérdésemre a feleletet! (Luk 9,59-62.)

Gondolatok a Hitről

Nem hit az, amelyik nem keresi a gyülekezetet, mint ahogy nem jókedv az, amelyik nem keres társakat.

(Ravasz László)

*

A hit mindent kipótol, helyrehoz – de a hitet nem pótolja semmi!

(Ravasz László)

*

Csak az tud hinni, aki szeretni tud.

(J. H. Newman)

*

A hit útján is adódnak sötét kanyarok!
(E. Stein)

És jött 2004, a látogatás éve

Milyen szép a 298-as Luther ének, amit nem igen szoktunk énekelni, főleg végig. Pedig aki azt tudja, az evangéliumot szívből énekelve tudja. „Jött irgalomnak éve”. 2004, jönne látogatásnak éve! Akárhon fordul meg az országban az ember, mindenütt lelki sóvárgás van. Nem látogat az iskola sem, a lelkipásztorok is ritkán. Magányos lesz, elvadul, elkeseredik a nép. A Presbiteri Szövetségben kiadott füzetek közül a látogatás-lelkigondozás egy gyöngyszem. 2500 példány már terjesztésre került, és még 550 van a Parakleitosnál, amivel tanítani, képezni lehetne a látogatókat. Mind az elmélet, mind a gyakorlat benne foglaltatik, neves professzoroktól éppen úgy, mint gyakorlott látogatóktól. És minden látogatási szituációt, tanácsot tartalmaz. (Csak 250 Ft-ért.)

Nagyon hasznos – ma már a számítógépek világában könnyen megvalósítható –, hogy egy kétoldalas, nagyobb betűkkel (idősek is olvassák és a családban közvetítsék, ajánlják) írt friss prédikáció, vagy prédikációrészlet a látogatók kosarába, és onnan a meglátogottakhoz kerüljön.

Minden gyülekezeti tag megéli, hogy a prédikációra is nagyon kihat a látogatás. Mennyivel jobban hazaviszi az ember az Igét, ha egy lelkipásztor elmondja, hogy látogatása során egy férj és feleség, aki mérhető távolságra ült egymástól, hála az Úrnak, mikor a harmadik látogatás után eljött, már egymás mellett ültek. Milyen szívbemerkölően szép, ha a gyülekezet hetenként hírt kap arról, akár a szószéken keresztül, hogy mit végzett el ISTEN a lelkipásztorok, a presbiterek, hittantanárok és a szolgáló gyülekezeti tagok által.

És nem utolsó sorban ami a legfontosabb: a lélektől lélekig tartó beszélgetés, családok lelkigondozása, a segítő, az újjászületéseknél személyesen bábáskodó lelkipásztort szereti, és szívébe zárja a gyülekezet, ami egy lelkipásztor számára hatalmas erőforrás.

Képzeld el a testvérek, ha ezer lelkipásztor minden szombat délután elindulna, magával vinne egy-egy presbitert vagy gyülekezeti munkást, hogy tanuljon látogatni és segítsen látogatni, mert az Úr kettesével küldte el a tanítványokat. Ha ilyen rendszeres látogatás lenne, emögött traktátusokkal, Gedeon Bibliákkal, prédikációkkal egységesebben lehetne támogatni a látogatókat akár kerületi szinten.

Én néha becsukom a szemem, és jó érzéssel felidézem, amikor a „Fradí stadionban” felvonultak a lelkipásztoraink. Milyen jó lenne, ha ez a felvonulás megismétlődne hetenként a samáriai asszonyokhoz, a Zákeusok-

hoz, a vakokhoz. Ezt el kellene Jézustól tanulni. *Én ezt a látogatás évét kérem imádságomban, és kérem testvéreimet is ezért imádkozni. Itt kérem a püspök és esperes testvéreinket, hogy álljanak a látogatások élére.*

Emberileg szorozva 1000×3×2×52 = 312 000 testvéreinket látogatnánk meg egy ilyen mini terv során, három családot számolva átlag két fővel. Mindenki gondolja végig ennek a lelki hasznát, ami az országunkra is kihatna.

Annál is inkább, amióta a népszámlálás adatai rámutattak, hogy terheli a lelkiismeretünket: milyen sokan reformátusoknak vallják magukat, és mi nem ismerjük őket. Ez a lelki teher nemcsak a lelkipásztoroké, hanem a laikusoké is. Mindenkihez, különösen egy nagy településen, biztosan nem jut el a lelkipásztor. Nem is beszélve, hogy a sok válás, megkötözöttség, halálközelség, ami igazi „szakmai” feladat, amivel a laikusok nem igen tudnak megbirkózni. Egyik lelkipásztor testvérben az a szent öröm volt, hogy a településén 2530 reformátusból 2200-at ismernek, mert sokat látogatnak. Ezért olyan hála az Úrnak, hogy jövőre megkétszerezi a látogatásai számát. Ha a laikusok szolgálatba állítása egyházunk természetes igénye lenne, nem lenne ekkora gond a szórványmisszió sem.

Egy tévéinterjúban egy énekes, „Ákos” mondta: *felelősséget érzek minden karnyjátásnyira lévő emberért.* Sok katolikus él körülöttünk. Vádol a lelkem, mert a szomszéd bácsinak nem vettem egy keresztet a kegytárgy boltban, mert náluk a beszélgetéshez, akik nincsenek az Úrban, a szimbólumok a belépők. Így nem jutottunk el egy beszélgetéshez: Mi van a halál után?

A vendégszeretet sorvadozik. Sente Péter bácsi mondása jut eszembe, amikor dicsérte az asszonytestvéreket egy szeretetvendégség után: Egy jó túróréses többet ér, mint egy rossz prédikáció. Ő különben minden megkeresztelt gyermeket születésnapján felkeresett egy Igével, és egy kis csokival. És ezek a 10-15 percek elegendőek voltak, hogy a családról látéletet vegyen. Ahol baj volt, mindjárt segített, vagy továbbhordozta. Ő találta ki itt Gödöllőn a *vándorlós családi Biblia-órát*, a laikus igei szolgálatokat. Az ifi házások közössége minden tagjának házához eljutottunk, mert háznál tartottuk az alkalmakat. Istennek legyen hála, Gödöllőn ma is tart ez a jó hagyomány. A lelkipásztor támogatja a laikus szolgálatokat. 15 testvér tarthat lelki szolgálatot, a kékkeresztben, házaskörökben, gyermek istentiszteleteken, Biblia-órákon, ifi alkalmakon.

Kérem a testvéreket, imádkozzunk a látogatásokért, és az ISTEN által előkészített igeszerű, lelki beszélgetésekért.

Judák Endre

„...meglátogattatok...”

Ki ne ismerné Jézus Krisztus szavait, amikor visszajöveteléről beszél, például a Máté evangéliuma 25. részében (31-46). Mivel a hit hallásból van, a hallás pedig Isten Igéje által, ezért az igeolvasást és az igehirdetést hallgatását nem lehet semmivel pótolni. Életemben ez van az első helyen. Tőlem telhetően igyekszem úgy elkészülni minden igehirdetésemre, hogy ha ez lett volna az utolsó, akkor is meghallhassa a kegyelem szavát minden Isten Szentleke által felébresztett szív.

Ám úgy tapasztalom, ahhoz, hogy az Igét együtt hallgathassuk, nagyon sokat számít az, hogy mennyire ismerjük egymást, van-e kapcsolat az Ige hirdetője, és az Ige hallgatója között. Ezért imádságos csendjeim egyik lelki indíttatására megkerestem gyülekezetünkben egy presbiter testvérem feleségét, akinek gyermekei már szépen nőnek, a legkisebb is a gödöllői líceumba készül. Abban bízva, hogy a délelőtti ezzel szabadabbá válnak, megkértem: ha Isten is biztatja, vállaljon hetente két délelőtt 3-3 óra irodai munkát és ügyeletet. Gyülekezetünk hála Istennek nagy, és sok az irodai munka is.

Amikor szilveszterkor és újévkor erről beszámoltam a gyülekezetben, azt is elmondtam: erre azért kértem a testvéreinket, hogy ezt a két délelőttöt látogatással tudjam eltölteni. Hiszen ilyenkor egyik oldalon azokat a kedves, idős gyülekezeti tagokat tudnám látogatni, akik talán már nehezen vagy egyáltalán nem tudnak istentiszteletre járni. Másik oldalon otthon vannak a kisgyermekesek. Nekik azzal lehet örömet szerezni az Ige megosztása és a velük imádkozás mellett, hogy erősítjük bennük: várjuk őket, amint növekszik gyermekük, jöjjenek együtt vasárnap délelőtt. Nálunk az istentisztelet időpontjában van gyermekfoglalkozás óvodásnak és iskolásoknak is.

Mi ezért imádkozunk mostanában közösen, hogy Jézus fent idézett szava szerint *tudjuk összekapcsolni a templomokat az otthonokkal, hogy mindkettőben Jézus Krisztus jelenlétében lehessünk.* Így közeledhet a szószék az emberi szívekhez.

Tariska Zoltán
lelkipásztor, Pécel

A Presbiteri Szövetség(em) (II.)

Van egy újságunk, a PRESBITER. Mint ismeretes, kéthavonta jelenik meg, én alig várom, hogy kézhez vegyem.

Minden presbiter, minden egyházközség általános tájékoztatást kap a Presbiteri Szövetség életéről, a különböző rendezvényekről, alkalmakról. A tudomány, illetve a régi és új egyháztörténeti tanulmány sem hiányzik az újságból. Igen hasznosak az egyházkerületi, egyházmegyei presbiteri konferenciákról szóló beszámolók. Jól szerkesztett az újság, jók a fotók, a cikkek címe. Meglepő, hogy a régi egykori püspökök, egyháztudósok, neves presbiterek fotóit, grafikáit elő tudja a szerkesztőség „kaparni”, megkeresni és szépen elhelyezni a lapban. Bátran mondhatjuk, hogy a Presbiter c. lapunk bármelyik országos lappal felveheti a versenyt, illetve megállja a helyét.

Egy statisztika szerint a presbiteri taglétszámot tekintve első a Dunamelléki Egyházkerület, második a Tiszántúli Egyházkerület, sajnos a további két egyházkerület csak töredéke, illetve fele sincs. Mit lehet tenni annak érdekében, hogy felzárkózzanak a lemaradottak? Nem tudom.

A presbiteri konferenciákról: Úgy a nemzetközi, mint az országosak csodálatosak, élményszámba mennek. 6-8 éve majdnem mindegyiken ott voltam. Előre

kidolgozott programok, neves, tudós előadók színesítik a konferenciákat. Igen hasznosak a beszélgetések, amelyeken megismerhetjük egymást, egymás gyülekezeteit, problémáit. Az ÉLŐ IGÉT hallhatjuk a Szolgálóktól! Elnézést! Nekem az is tetszik, hogy egyes előadók akcentussal, tájshólyással beszélnek, így ízesebb az előadás. A konferenciákon jó az ellátás, koszt, szállás és minden más egyéb. Minden konferencián tanulunk énekeket, a korábbi alkalmakról pedig fényképes tablókön keresztül csodálhatjuk a „múltat”. A technika is segítségünkre van újabban, vetítés, video, hangosítás. Hasznos a konferenciákon lévő – főleg egyházi jellegű – könyv vásárlási lehetőség.

Amikor készültem ezen cikk írására, előszedtem a könyvtáramban lévő presbiterekkel kapcsolatos könyveket, útmutatókat, tájékoztatókat stb. Van bőven miből tanulunk, csak olvasni kell(ene). Minden idők legnagyobb munkája volt – és a leghasznosabb – a „Református Presbiteri Füzetek” című könyvek. Szerintem nemcsak presbitereknek való, hanem minden lelkipásztor, minden református ember számára hasznos. Örökölttem és féltve őrzök egy 1944-ben kiadott Öntudatos hit – Káté című könyvet. Összeállította Révész Imre. Miért jó ez a kis könyv? Azért, mert min-

den benne van, amit egy presbiternek tudni kell.

Ismeretes, hogy a konferenciákról rádiósmagnó felvételek készülnek, és azokat meg lehet rendelni. Majdnem minden kazettám megvan, van olyan, hogy egy-egy kazettát 10-szer, 20-szor meghallgattam.

A konferenciák szervezőinek, a szövetség vezetőinek, az ott dolgozó testvérek nevét nem írom le, mivel mindökn tudja, hogy kik ők, és végzik az áldásos munkát, köszönet érte.

Széles Lajos

Uralomváltás

Ki megtér. Néki él!
Trónfosztott lesz az én,
s trónra ül a KIRÁLY,
KI az ember szívét
bölcsen uralja már.
Hatalma: a kereszt.
Nem diktatúra ez:
önként és szívesen
hódol Neki a szív,
megtisztult értelem,
s áldja KRISZTUS KIRÁLYT
itt s túl az életem.

Nemzetközi konferenciánk előkészítése

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 13. Nemzetközi (Kárpát-medencei) konferenciája

Helyszín: Nagyvárad (Románia)

Időpont: 2004. június 24-27. (csütörtöktől vasárnapig)

A Királyhágómelléki Egyházkerület Presbiteri Szövetsége meghívta Szövetségünket, hogy a 2004. évi 13. Kárpát-medencei Presbiteri konferenciáját közösen Nagyváradon rendezzük meg. Programegyeztető tanácskozásra ültünk össze Berettyóújfaluban 2004. január 14-én a Királyhágómelléki Presbiteri Szövetség elnöksége, és a rendezést vállaló delegáció, valamint a Magyar Presbiteri Szövetség Elnökségének négy tagja.

Példás testvéri légkörben megállapodás született a konferencia programjáról, szervezési és gazdasági kérdéseiről. Mind a magyarországi, mind a romániai előadók felkérése, és a további szervezési munkák mindkét részről megindultak.

A konferencia végleges programját, és a szükséges információkat a Presbiter következő számában fogjuk közölni.

Presbiteri Szövetség Elnöksége

„Őrzők, vigyázzatok a vártán!”

Lapunk 2003. évi szolgálatáról és terveinkről

A hálaadás lelkületével, és Istenünk Igéjétől vezetve terjesztem Szövetségünk Közgyűlése elé jelentésemet a Presbiter című országos lap 2003. évi sajtószolgálatáról és a 2004. évre vonatkozó tervekről. Gondolataimat a 63. Zsoltár 6. verséhez kapcsolom: „**Órváltásról órváltásra rólad elmékedem**”.

● **Órváltásról órváltásra, azaz lapszám-ról lapszámra tapasztaltuk, hogy velünk volt Urunk.** Szerkesztőbizottsági üléseken, egyéni készülődésben, témák fogása és írás közben, közösségi alkalmainkon, a megjelent anyagokban ugyanazt láttuk: Róla elmélkedhettünk. Őnéki gondja volt reánk és gondolatai Szentlelke által megélevenedtek számunkra. Megnehezült anyagi helyzetünk ellenére a Presbiter 5 alkalommal 4.200, 6. alkalommal 4.000 példányban jelenhetett meg, összesen 25 ezer példányban, melyből közel 3.000 példány ment határon túlra. Annak ellenére így lehetett ez, hogy az év végi zárómérleg – a megnövekedett postaköltségek miatt – lapunk történetében először ráfizetést mutat.

Műfaj-statisztikai szempontból elmondható, hogy sikerült megőrizni a változatos-ságot, bár a kívánatostól még elmaradunk. A hat szám összesen 96 oldalán 152 szerzőtől 178 cikk, tudósítás, beszámoló, portré, vers, gondolat, ima, interjú, levélrészlet jelent meg. Ami ritkán fordult elő, az az interjú és a vitaindító, problémafelvető írás. A rovatoknak szinte minden változatát sikerült megtartani. Ezek: Az Ige körül és a Keletkezéstörténet (*Cseh Lajos*), Emlékezetes presbiterek és Tanuljunk reformátusul (*Papp Vilmos*), Nyitott szemmel (*Kövespataki László*), Magyar Presbiter (*Pintér Mihály*), Levelesláda, A presbiter könyvespolcára, Szövetségünk életéből. A fotók, grafikák száma 111 volt, ami jó aránynak mondható.

Külön öröm számunkra, hogy lapunk a parokia.net honlapján rendszeresen olvasható. Köszönet érte *Füle Tamás*, *Géczy Lajos* és *Katalin* testvérünknek.

● **Órváltásról órváltásra velünk maradt Urunk, ezért Szentlelke megérlelte bennünk a lapkoncepció módosítását.** Az a reménységünk, hogy közös Istenre-figyelésünk képes lesz formálni kezét meglátni Szövetségünk, egyházunk, gyülekezetünk, hazánk és az Európai Unió életében. Gyakorlati érzékkel, gyors reagálással, de evan-

géliumi hűséggel és világossággal kívánunk írni azokról a jelenségekről, amiket tapasztalunk egyházon belül és kívül. Ebben Isten előtti felelősségünk megvalósítását látjuk. Arra törekszünk, hogy misszió és tanítás, lelki elmélyülés és gyakorlati keresztyénység, hitépítés és gyülekezet építés egyszerre jelenjék meg lapunk hasábjain. *Óriási kihívás lelkileg is számunkra az EU, amely köztudottan ránk fogja zúdítani az elvilágiasodott keresztyénység legkülönfélébb változatait, de az ezzel szemben megjelenő friss, üdítő lelki áramlatokat is. Ezek értelmezése, presbiterieinknek az eligazodását segítő tanítások időben történő közlése igen fontos lesz.*

Lapunk a presbiterképzés legszélesebb értelemben vett fóruma, éppen ezért egyre több ilyen tartalmú írást szeretnénk publikálni. Ugyancsak szükség van arra, hogy lássuk és láttassuk a gyülekezetekben élő egyház gondjait és örömeit, ezért ilyen tárgyú beszámolókat és tudósításokat várunk ismerős és ismeretlen Szerzőtársainktól. S mivel már pl. a Sárospataki Református Teológiai Akadémián is vannak évfolyampresbiterek, fokozottan kívánjuk bevonni a fiatalabb korosztályt lapunk Szerzői körébe. Szövetségünk 2004. évi munkatervére még gondosabban figyelve, segíteni kívánja lapunk annak megvalósítását.

● **Órváltásról órváltásra róla elmékedem – ez szív szerinti feladata és boldogító lehetősége a felelős szerkesztőnek is.** A lapkoncepció Szentlelke által indított módosítása érdekében néhány tartalmi javaslatot szeretnék tenni, csak jelzésszerűen, amelyek megvitatását a Szerkesztőbizottság hivatalos és hivatalos időn túli ülésére bízom.

Ilyen szempontok és célkitűzések:

- az irgalom keresztyén kultúrájának, ahol kell, ellen-kultúrájának hatékony, átgondolt építése és érvényesítése az egyházi és egyéni keresztyén élet minden szintjén, az egyre irgalmatlanabbá, mammonizáltabbá, konzumdelejezetté és okkult bálványok körül hódoló mai magyar valóságban
- református hitünk és hitvalló bátorságunk erősítése a számszerűen megnyugtató, a valóságban azonban egyre inkább zsugorodó ún. keresztyén Magyarországon, a „*Ne félj, te kicsiny nyáj, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy néktek adja az országot*” értelmében (Luk 12,32)

- az Istennek és Krisztusnak átadott élet,

az önátadás és az önkéntes önkorlátozás kultúrájának, lelkiségének megélése és védelmezése egymásban az önrombolással és a piac reklámhadjáratának gátlástalanságával és ízlésrombolásával szemben

- a bűnbánatban megújuló, feltisztuló egyéni és közösségi erkölcs életrevalóságának, tényleges alternatívát kínáló erejének bizonyítása a világ és a hatalom öngigazoló moralizálásával szemben.

Ezek csak csúcsát képezik a legfontosabb hangsúlymódosításoknak, amelyeket Testvéreim imádságban, élő hitben megküzdött további, s talán még fontosabb szempontokkal egészíthetnek ki. Ezt kérem is Kedves Mindnyájuktól.

Jelentésemet köszönetmondással és ébresztő üzenettel zárom. Köszönet minden Munkatársunknak, Szerzőnknek, itt a Szövetségben, a nyomdában, a lapterjesztők között, a gyülekezetekben. Isten áldása nyugodjon meg rajtuk, s maradjanak velünk továbbra is a keskeny úton.

Az intés pedig – úgy gondolom – nagyon időszerű, bár Németországban, 1990-ben hangzott el. *Michael Welker* heidelbergi református professzortól származik:

„*Az a nép, amelyik az irgalmasságról megfeledkezik, megrontja a kultuszt, az istentiszteletet és a jogot is. Így belesodródik az elbukás folyamatába, amit már nem lesz képes feltartóztatni. Márpedig ez következik be a moralizáló egyoldalúság, az egyház bürokratizálódása által. Így fordulhat át a törvény a bűn erejévé, az igazságosság látványának megőrzésére hivatott hatalmas hazugság-gépezetté, látvány-irgalmassággá. Ez a látvány megkötözhet egy egész társadalmat, egy egész korszakot, egy egész kultúrát, s képes arra, hogy a jogról, a jó-ságról, Istennek tetsző életről torz, hamis tudatot alakítson ki az emberekben. Ez az emberpusztító sátán céljait szolgálja: a rendszeres és módszeres ködösítést, az önámítást, az Istentől elvárt irgalmasság és igazságosság elhagyását!*”

Úgy gondolom, Welker professzor prófétai szavai itt és most nekünk is hordoznak figyelmeztetést. Kedves Presbiter Testvérek, Elnökség, Szerkesztőbizottság, ezzel a kérelemmel zárom jelentésemet, s kérem annak elfogadását:

„*Őrzők, vigyázzatok a vártán!*”.

Dr. Békefy Lajos
felelős szerkesztő

A presbiter könyvespolcára

Csíha Kálmán

Gyülekezetépítés

Kolozsvár, 2003

Csíha Kálmán
Gyülekezetépítés
2003

A gyülekezetépítés szempontjából *ötféle presbitériumról* beszélhetünk:

1. A presbitérium tagjai sem templomba, sem gyűlésekre nem járnak. Ez a teljes bénaság kora. Halott presbitérium.
2. A gyűléseken többnyire ott vannak, és azon határozatokat hoznak. Adminisztratív presbitérium.
3. A presbiterek templomba és gyűlésekre járnak, határozatokat hoznak. Templomjáró presbitérium.

4. A presbitérium önkéntes munkával segít az építkezésben, javításokban, esetleg az egyházfenntartói járulékok összegyűjtésében, általában az anyagi kérdésekben is. Dolgozó presbitérium.
5. A jól kiképzett presbitérium a lelkipásztor irányításával segít a gyülekezet szervezésében, és az ide kapcsolódó lelki-gondozói munkában is. Teljes értékű presbitérium.

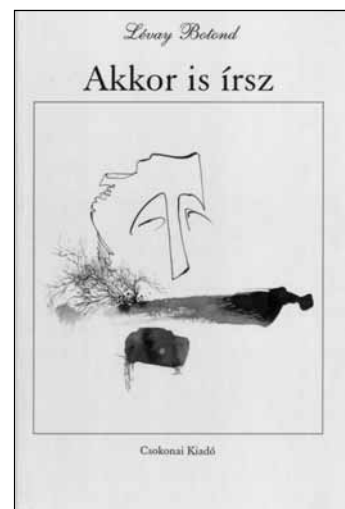
Lévay Botond
Akkor is írsz
2003

„Évtizedek óta abban a szorult, de tisztességes helyzetben vagyok, hogy csak ritkán szólalhatok meg egy-egy kötetnyi lélegzetvétellel. Ezért van az, hogy az új versek egyben válogatott közlések. De így van rendjén, mert az a lényeges erkölcsileg és esztétikailag, hogy a költészetet károsan és kórosan ne befolyásolja egyéni érdek, semmilyen hintapolitika. Az írás nálunk mindenkor a becsület és a felelősség fokmérője.

Ne szégyellje hát magát a költő sem az utókor, a család, Isten előtt a néhány évtizednyi földi lét botladozásai után. Mert mindnyájan későn ismerjük fel igazán korábbi életünk eseményeinek nem mindig tisztességes, egyértelmű döntéseit, szándékát, válaszüjtait.”

Megjelent művek:

- Juhász Géza levelesládája. 1987. (Juhász Gézánnával közösen)
Kő a szájban. 1986. (versek)
A hit gémeskútja. 1994. (élményesszé)
Isten, a szobrász. 1997. (versek)
A kegyelem illata. 1999. (élményesszé)

Csendes dobpergés

Uram, a mindenség harangja vagy.
Benned élünk, úrhajózunk, oly közel a messze;
úgy teremtődünk, hogy a láthatatlant ne metssze

szemes műszerünk se, mely ki-kihagy.
Ugrálhatunk, utazhatunk, s lánghat az elme,
minden porcikánk bárhol betakarja kegyelmed.

Harangodban kóbor hangok vagyunk.
Igen, Uram, Te vagy a fix, archimédeszi pont,
akit a pogány zseni hatalma alá nem vont;

kihez csak hit vezet, s szerény agyunk.
Legfeljebb világhiány leli majd meg harangod;
az emberszív dobpergését olyan halkán mondod.

Köszönöm

hogy nem adtál botor hatalmat,
köszönöm Istenem,
se potya vagyont, se rangot,
hírnevet, s hozzájuk nagy pofát,
sem céda elveket, sem hőember-eszméket,
hogy most mindet elvedd hópelyheddel;
köszönöm, hogy egyáltalán ingyen
semmit sem adtál,
mindig csak annyit, hogy elég legyen
egészségre, szerelemre, versre.

Lévay Botond

SZÖVETSÉGÜNK ÉLETÉBŐL...

2003. November

30. a Délpesti Egymázmegyei Területi Szervezet presbiterképzési alkalma Szentmártonkátán.

2004. Január

17. a Budapest-Északi Területi Szervezet presbiterképzési alkalma volt a Klauzál téri Egyházközségben.

24. a Budapest-Déli Területi Szervezet éves közgyűlése a Budahegyvidéki Egyházközségben, melyen *Mikó László* miszsiói titkár és *Balla Tibor* tiszteletbeli elnök vett részt. A közgyűlést *Dr. Cseh Lajos* területi elnök vezette.
25. a Délpesti Egyházmegyei Területi Szervezet képzési alkalma Tápiószőlősen.
31. a Budapest-Déli Egyházmegyei Területi Szervezet presbiterképzési alkalma volt a Szilágyi Dezső téri Egyházközségben.

Személyi hírek

November nyolcadikán kapott díszdoktori címet **D. Szabó Dániel** a kolozsvári Protestáns Teológiai Intézetben. D. Szabó Dániel hosszú ideig szolgált a PMTI Kuratóriumának tagjaként, sok jó ötlettel, tanáccsal és imádsággal segítette az Intézet munkáját. Mostani elismerését a Református Egyházban sok évtizeden keresztül végzett önzetlen szolgálata elismeréseként kapta. Mi is csatlakozunk az együtt örülők családjához és kívánjuk, hogy szolgálatát töretlen jó kedvvel és egészséggel lássa el továbbra is.

Elköltözött dr. Dobos Károly

2004. január 16-án 101 éves korában elhunyt **Dr. Dobos Károly**, volt konventi ifjúsági lelkész, a református KIE volt országos ifjúsági titkára, a Budapest-Fasori Református Egyházközség, a Szanki és Szórványai, a Pesthidegkúti és Zuglói Egyházközségek volt lelképásztora, a Nemzetközi Lepramisszió magyarországi vezetője. A II. Világháború alatt a faszor segédlelkészeként számos zsidót, üldözöttet bújtatott – ezért *Jad Vasem* díjat kapott. Az ötvenes években a kitelepítettek segélyezését szervezte, mígnem őt is kitelepítették. A 100. születésnapján rendezett ünnepségen többek közt azt mondta az egybegyűlteknek: *Menjete vissza a templomokba!*

Életére, szolgálatára szerkesztő bizottságunk és lapunk olvasótáborra is hálás szívvel emlékezik.

Kérjük testvéreinket,
hogy adják 1-1%-át adják

- a Magyarországi Református Egyháznak (0066)
- a Magyar Református Presbiteri Szövetségnek (adószám: 19675039-1-43)

Köszönjük!

Felhívás

A 24. Dunamelléki Egyházkerületi Presbiteri Konferencia Budapesten

2004. április 3-án lesz.

Értesítést és programot a gyülekezetek megkapják.

PRESBITER

a Magyar Református Presbiteri Szövetség hivatalos időszaki kiadványa. Megjelenik ez évben hat alkalommal. A szerkesztőbizottság tagjai: **Dr. Bodolay Géza**, **Dr. Ritoók Zsigmond**, **Hegyi-Füstös István**, **Dr. Papp Vilmos**, **Dr. Cseh Lajos**, **Kövespataki László**, **Mikó László**, **Pintér Mihály**, **dr. Viczián Miklós**. Felelős szerkesztő és képszerkesztő: **Dr. Békefy Lajos**. Felelős kiadó: **D. h. c. Szabó Dániel**. Tördelés: **Heckmann Tamás**. Szerkesztőség: Magyar Református Presbiteri Szövetség Irodája, 1092 Bp., Ráday u. 28. Tel./fax: 476-3211. E-mail címünk: presbiteri.szov@freemail.hu. A lap a fenti címen írásban vagy telefonon is megrendelhető. Az egyéni előfizetési díj belső földre évi 1000 Ft, külföldre (a velünk határos országokba) 2500 Ft, Európába 20 EUR, a tengerentúl más országaiba 30 \$. Az előfizetési díj csekken fizethető: „Magyar Református Presbiteri Szövetség 11705008-20416641”, Budapest; személyesen is befizethető Szövetségünk Irodájában. *Lapunk fenntartását szolgáló adományait is köszönettel fogadjuk a Kárpát-medence református gyülekezetei és presbitériumai nevében!* Készült a Százszorszép Kft. nyomdájában. Felelős vezető: **Vas Ágota**. Kéziratot nem őrünk meg és nem küldünk vissza!

Internet cím: www.parokia.net

A megjelent cikkek nem feltétlenül egyeznek meg a szerkesztőbizottság véleményével!
Egy példány ára: 180 Ft

Meghívó

*A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2004. Elnöki határozata értelmében
a Szövetség évi rendes közgyűlését*

2004. március 6-án (szombaton) 10 órára

*a Dunamelléki Református Egyházkerület Székházának dísztermébe
(Budapest IX., Ráday utca 28. II. emelet) az alábbi napirenddel összehívom:*

<p>09.00–10.00: A küldöttek regisztrálása
10.00–10.30: Megnyitó áhítat
10.30–10.45: Elnöki megnyitó (Dr. Ritoók Pál ügyvezető elnök)
10.45–11.10: Tájékoztató a Sárospataki Teológiai Akadémia életéről, munkájáról
11.10–11.30: Szóbeli kiegészítés az elnökség beszámolójához (D. Szabó Dániel elnök)
(Az írásos beszámoló megjelent a Presbiter 2004/1. számában.)
11.30–11.45: A Számvizsgáló Bizottság jelentése, valamint a 2003. évi zárószámadás és egyszerűsített beszámoló
(Bittó Zoltán, a számvizsgáló Bizottság elnöke)
(A zárószámadás fő számai megjelentek a Presbiter 2004/1. számában.)
12.00–12.15: A Szövetség 2004. évi költségvetése
(Dr. Cseh Lajos, a Gazdasági Bizottság elnöke)
(A költségvetési javaslat fő számai a Presbiter 2004/1. számában megjelentek.)
12.15–12.35: Beszámoló a Presbiter szerkesztőbizottságának 2003. évi munkájáról és 2004. évi terveiről
(Dr. Békefy Lajos felelős szerkesztő)</p> | <p>12.35–13.00: A Szövetség 2004. évi munkaterve
(Dr. Ritoók Pál ügyvezető elnök)
(A munkaterv rövidített változatát a küldöttek meghívójához mellékeljük.)
13.00–13.45: Ebédszünet
13.45–13.50: Közös ének
13.50–15.00: Hozzászólások és válaszok
15.00–15.15: Határozathozatal (a határozati javaslatokat a küldöttek meghívójához mellékeljük.)
15.15–15.30: Elnöki zárszó (D. Szabó Dániel elnök)
15.30: Ima és a Himnusz eléneklése</p> <p>A közgyűlés határozatképessége érdekében a küldöttek megjelenésére külön is feltétlenül számítunk, de minden érdeklődőt szeretettel várunk és mindenki javaslatát, bírálatát, észrevételét köszönettel fogadjuk.</p> <p>Gépkocsival történő érkezés esetén parkolás csak az utcán, díjfizetési kötelezettség nélkül lehetséges.</p> <p>Budapest, 2004. február 11.</p> <p>Szeretettel:
D. Szabó Dániel
elnök</p> |
|--|---|

MAGYAR PRESBITER

AZ ORSZAGOS REFORMATUS PRESBITERI SZÖVETSÉG LAPJA

Szerkesztő: Budapest, VII. Vilma királyné-út 5. Telefon: 138-883. Kiadástörté: Hermon-út 2. Megjelenik évente ötször.

Szerkesztő: DR. RAVASZ LÁSZLÓ. Felelős szerkesztő: SZABÓ IMRE. Főszerkesztő: DR. CSIKESZSÁNDOR

A Magyar Presbiter az Országos Presbiteri Szövetség tagjaitól kérte, hogy adják meg a nevüket, amely évi 1 Ft. munkadíjjal kerül be. Aki nem tudja megadni a nevét, az a lapunkból kikerül.

Miről írt lapelődünk 70 évvel ezelőtt?

(Szemelvények a Magyar Presbiter 1934. évi, december 31-i számából.)

Szabó Imre esperes, a lap felelős szerkesztője írta a vezércikket *Pap és presbiter* címmel. Idézzük:

Tudatában vagyunk-e annak, hogy egyformán elengedhetetlenül fontos mind a lelkipásztorok – mind a világi elöljárók „felelőssége” a gyülekezetekben?

A presbiter „felelőssége” sem lehet kisebb Isten népe körében – csak azért, „mert az ő tisztségéért nem jár fizetés.”

A lelkipásztor pedig – bár van – és lesz „fizetése” Isten gondviselése és a Testvérek „jókedvű” adakozása révén, soha sem feledheti el, hogy életét az Evangélium hirdetésére és gyülekezete (gyülekezetei) pásztorolására tette fel. A lelkésznek „akkor is hirdetnie kellene az Evangéliumot, ha ...elveszítené az állását”, szolgálatát, el kellene hagynia parókiáját! (1Kor 9,16-18)

A presbiternek viszont saját „papját, ... pásztorát kell támogatni, erősíteni”, és nem utolsósorban „szeretni”. Régi, egykori világi elöljáróink sok szép példáját adták a múltban ennek a „szeretnek”!

Isten Igéjét pedig mindig hűséggel és nagyon sok szeretettel hirdették gyülekezeteinkben „bibliás”, kegyes és példamutató életet élő lelkipásztorok. Méltán élvezhették a gyülekezetek tagjainak, és nem utolsósorban presbitereinek, gondnokainak „tisztetét, szeretetét, ragaszkodását”!

Pintér Mihály
ref. lelkész, könyvtáros
(Ráday-gyűjtemény)